

Správy

Nová webová stránka Slovenskej pedagogickej spoločnosti

Po smrti zakladateľa Slovenskej pedagogickej spoločnosti (ďalej len SPdS) Ladislava Macháčka (2015), ktorý bol administrátorom a zároveň správcom pôvodnej webovej stránky Slovenskej pedagogickej spoločnosti pri SAV (ďalej len SPdS), nastali isté technické a organizačné problémy so spravovaním pôvodnej webovej stránky SPdS.

Z iniciatívy Jána Daneka (zastupujúceho predsedu SPdS), Silvii Dončevovej (členky výboru SPdS) a Igora Marksa bola v decembri 2015 vytvorená a spustená nová webová stránka www.spaeds.sk

Uvedená doména bola voľná, pri tvorbe stránky sme využili webový softvér WordPress, s ktorým je možné vytvoriť stránku alebo blog. Vzhľadom k obmedzeným finančným prostriedkom SPdS sme využili, že WordPress je voľne dostupný. Jadro softvéru je vyvíjané stovkami dobrovoľníkov zo spomínanej komunity. Pre WordPress existujú tisíce modulov a tém umožňujúcich pretvoriť webovú stránku podľa požiadaviek užívateľov.

Štruktúra www.spaeds.sk je postavená na základoch pôvodnej webovej stránky a navrhnutá s rešpektom k pamiatke prof. Ladislava Macháčka, zakladateľa a prvého predsedu SPdS. Zároveň sa však nebránime inováciám a pripomienkam členov a členiek SPdS. Základnou ideou a koncepciou pri tvorbe dizajnu stránky bolo, aby stránka bola prehľadná a informatívna. Na základe stanov SPdS stránka všetkými dostupnými prostriedkami zabezpečuje informovanosť svojich členov o vedeckom živote na pôde spoločnosti, o uzneseniach orgánov spoločnosti a o iných závažných skutočnostiach, ktoré sa dotýkajú členov. Veríme, že www.spaeds.sk bude spomínanú informovanosť naplňať.

V súčasnosti návštevník www.spaeds.sk môže nájsť základné informácie o SPdS pri SAV, odkazy na staršie publikácie, Spravodaje SPdS, pozvánky na konferencie a pod. a taktiež informáciu o Valnom zhromaždení SPdS (február 2016), na ktorú zároveň širokú pedagogickú obec srdečne pozývame.

Momentálne stránku spravujú Igor Marks a Silvia Dončevová ako administrátori a osoby zodpovedné za obsah webovej stránky.

Jedna vec je webovú stránku vytvoriť, druhá vec je, aby webová stránka bola aktuálna a žila svojím životom. Aj z tohto dôvodu vás ako administrátori a tvorcovia www.spaeds.sk vyzývame a prosíme, aby ste informáciami, pripomienkami a postrehmi aktívne prispeli k životu tejto webovej stránky, keďže jej úspešná činnosť a autorita SPdS vo veľkej miere závisia od činnosti jednotlivých členov, nielen výboru SPdS.

Igor Marks

Valné zhromaždenie UNIE COMENIUS

Dňa 15. novembra si pripomenieme už 345. výročie úmrtia J. A. Komenského. Život, dielo a odkaz J. A. Komenského v Európskom priestore prezentuje a interpretuje zhromaždenie občanov Českej republiky a cudzích štátnych príslušníkov, ktoré nesie čestný názov Unie Comenius. Vďaka svojim členom prehľbuje a posilňuje predovšetkým Komenského odkaz nielen v rovine odbornej a pedagogickej, ale posilňuje i náhľady na úctu voči odkazu národných dejín, zachovanie mieru na Zemi, zvyšovanie vzdelanosti národa, posilňovanie vlastenectva a mravnosti občanov.

Dňa 17. októbra 2015 sa v Národnom pedagogickom múzeu a knižnici J. A. Komenského v Prahe zišlo Valné zhromaždenie Unie Comenius, ktorého cieľom bolo zhodnotiť predchádzajúce obdobie a načrtnúť ciele, plány a predstavy do ďalšieho obdobia. Súčasťou programu zhromaždenia boli i voľby nového predsedníctva a aktualizácia stanov. Členmi Unie Comenius sú jednotlivci – najmä zástupcovia univerzitnej komunity, bádateľov a propagátorov myšlienok J. A. Komenského, pracovníci múzeí viažucich sa k osobe J. A. Komenského, ako i odborná a laická verejnosť, najmä z radov učiteľov. Unie Comenius umožňuje tiež kolektívne členstvo inštitúciám a obciam, ktoré chcú aktívne prispievať k naplneniu cieľa Unie Comenius.

V uplynulom období sa činnosť Unie Comenius sústredila predovšetkým do nasledovných oblastí:

- Organizovanie prednášok, sympózií k otázkam našej a svetovej kultúry;
- Vydávanie periodickej publikácie Bulletin Unie Comenius;
- Spolupracovanie s múzeami pri dotváraní zbierok týkajúcich sa J. A. Komenského;
- Spolupodieľanie sa na organizácii celoštátnej historicko-literárnej a výtvarnej súťaže „Komenský a my“ v spolupráci s MŠaV Českej republiky, Pedagogickým múzeom J. A. Komenského v Prahe a Základnou školou J. A. Komenského v Brandýse nad Orlicí. Súťaž je venovaná žiakom a študentom základných a stredných škôl;
- Spolupodieľanie sa na tvorbe Encyklopedie Comeniana;
- Vytváranie podmienky na členstvo v zahraničných obdobných inštitúciách.

Predseda Unie Comenius Jiří Beneš po prednesení Správy za uplynulé obdobie, v ktorej upozornil na zmeny dotýkajúce sa Unie vyplývajúce zo zmien v českej legislatíve, dal slovo Martinovi Steinerovi, ktorý pohovoril o úsilí Unie Comenius (ďalej len UC) v oblasti vedeckej. Predsedníčka revíznej komisie Jana Přívratská zhodnotila hospodárenie Unie v uplynulom období, ktoré bolo realizované v súlade s platnými predpismi. Následne Jiří Beneš vyhlásil voľby predsedníctva na nasledujúce funkčné obdobie. Predsedom bol znovu zvolený Jiří Beneš, podpredsedami sa stali Petr Zemek a Alena

Nastoupilová, hospodárkou Blanka Zemková. Členmi rozšíreného predsedníctva sa stali Franišek Hýbl, Júlia Ivanovičová, Helena Kovářová, Martin Steiner a Dana Večeřová.

Za Slovensko sa opätovne stala členkou Júlia Ivanovičová a za členku revíznej komisie zvolili prítomní členovia Renátu Polakovičovou (spolu s Jitkou Cajthamlovou a Ludmilou Fialovou). Po diskusii v pléne došlo k hlasovaniu o zmene sídla Unie Comenius do Uherského Brodu (konkrétne Múzeum J. A. Komenského v Uherskom Brode). Návrh bol prijatý jednohlasne pozitívne.

V rôznom sa diskutovalo o snahách UC dopracovať Encyklopediu Comenia, o priebehu 13. ročníka Celoštátnej súťaže pre deti a mládež „Komenský a my“, o čom informovala i Jana Přivratská. Skonštatovala potešenie organizátorov zo stúpajúcej úrovne prác súťažiacich a zvyšujúci sa záujem o súťaž. Poďakovala kolegyňam zo Slovenska (Pavličkovej a Polakovičovej), ktoré sa zúčastnili slávnostného finále súťaže v Brandýse nad Orlicí. Júlia Ivanovičová tiež veľmi pozitívne zhodnotila úroveň slovenského kola súťaže. Obe na veľkú radosť skonštatovali, že myšlienka propagácie odkazu J. A. Komenského prostredníctvom súťaže sa ujala a prináša pozitívne výsledky.

Novozvolené Predsedníctvo UC požiadalo členov o propagáciu združenia medzi odbornou verejnosťou s cieľom prizvať k aktívnej spolupráci čo najviac občanov zaoberajúcich sa výchovou a vzdelávaním detí a mládeže. Jiří Beneš ukončil Valné zhromaždenie UC a poďakoval členom za aktívnu účasť.

Využívame príležitosť a pozývame pedagógov k účasti na práci v UC. Predostierame návrh vytvoriť na Slovensku pobočku, ktorá by pracovala pri Slovenskej pedagogickej spoločnosti. Ponúkame svoju pomoc pri organizácii a popularizácii cieľov i práce UC na Slovensku a k šíreniu myšlienok J. A. Komenského medzi mladšími generáciami.

Júlia Ivanovičová
Alexandra Pavličková
Renáta Polakovičová

Oslavy narodenia Ľudovíta Štúra v Nitre

Vláda Slovenskej republiky vyhlásila pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra rok 2015 za Rok Ľudovíta Štúra. Po celom Slovensku, hlavne však v miestach jeho niekdajšieho pôsobenia, boli zorganizované rôzne spomienkové akcie. Ide o mestá: Modra, Uhrovec, Bratislava, Devín, Myjava, Ostrá Lúka, Nitra, Martin, Zvolen, Trenčín.

Ľudevít Velislav Štúr sa narodil 28. októbra 1815 v Uhrovci a zomrel 12. januára 1856 v Modre. Ak by sme chceli určiť pole jeho pôsobenia, musíme vymenovať viacero profesií. Bol významným historikom, pedagógom, básnikom, publicistom, filozofom, politikom, redaktorom a jazykovedcom. O Ľudovítovi Štúrovi môžeme konštatovať, že bol najvýznamnejším predstaviteľom slovenského národného obrodzenia v 19. storočí. V roku 1843 kodifikoval slovenský spisovný jazyk a v rokoch 1847 – 1848 bol menovaný poslancom uhorského snemu za mesto Zvolen.

Katedra pedagogiky Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre v spolupráci s Univerzitnou knižnicou UKF zorganizovali pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra spomienkovú akciu. Pod vedením Júlie Ivanovičovej si študenti učiteľstva predškolskej a elementárnej pedagogiky pripravili pestrý program, v ktorom si pripomenuli život, diela a názory Ľudovíta Štúra. Spomienková akcia sa konala 20. októbra 2015 v Univerzitnej knižnici. Pre autentickejšť a spríjemnenie celej akcie, bola pripravená dobová scenéria, ktorú v spolupráci s divadlom Andreja Bagara v Nitre zabezpečila pracovníčka knižnice Mária Synaková. Dobové oblečenie účinkujúcich študentov a spomínaná scenéria preniesli zúčastnených divákov do obdobia života Ľudovíta Štúra.

V predstavách sme sa dostali do bojov o slovenskú národnosť, slovenský jazyk ako aj do obdobia jeho veľkej nenaplnenej lásky k Adele Ostrolúckej. Priebeh a autentickejšť celej akcie sledoval Ľudevít Štúr, resp. jeden z účinkujúcich študentov v preoblečení za Štúra. Scénu zdobili knihy, ktorých autorom bol sám Ľudevít Štúr, sprievodným slovom nás previedla Nina Kozárová, doktorandka KPg.

Filozofia spomienkového stretnutia sa niesla v dvoch obsahovo – kompozičných prúdoch. Na jednej strane študenti predniesli úryvky z diel súčasníkov, Daniela Gabriela Licharda a Viliama Paulínyho – Tótha. Prezentované diela boli vhodne zvolené. Z prednesených úryvkov menovaných bolo cítiť úctu a rešpekt k Ľudovítovi Štúrovi. Počas neformálnej diskusie nás účinkujúci študenti prekvapili svojimi znalosťami z histórie. Výber diel od Viliama Paulínyho – Tótha odôvodnili jeho zásluhami o vznik martinského gymnázia, ako aj skutočnosť, že bol zodpovedným redaktorom Národných novín a prvým predsedom Slovenskej Národnej Strany.

Druhým prúdom filozofie spomienkového stretnutia boli názory významných odborníkov z dejín pedagogiky, ktorí sa vyjadrovali vo svojich dielach k práci Ľudovíta Štúra. Prezentované boli názory Juraja Ččetku a jeho dielo Výber zo slovenských pedagógov, Jozefa Máteja a jeho dielo Dejiny českej a slovenskej pedagogiky, a na záver myšlienky Jozefa Pšenáka a jeho dielo Kapitoly z dejín Slovenského školstva a pedagogiky.

Kladne hodnotíme záujem študentov o prípravu a realizáciu akcie. Množstvo nápadov, ďalšie diela Štúra, oblečenie, kulisy, hra na hudobné nástroje a celkové navodenie príjemnej atmosféry prinieslo veľmi pekný zážitok pre zúčastnených divákov. Potešujúci bol aj záujem zo strany ostatných študentov univerzity, divákov, nakoľko sa ich v knižnici stretlo omnoho viac, ako sme pri príprave akcie predpokladali.

Veľmi ľudsky zapôsobila časť, v ktorej bol predstavený ľudský rozmer osobnosti Ľudovíta Štúra, jeho krásny platonický vzťah s Adelou Ostrolúckou. Študentka predstavujúca postavu Adely zaujala prítomných rozprávaním príbehu o svojom živote, o prvom stretnutí na bále s Ľudovítom Štúrom. Počas celej spomienkovej akcie sa prelínali úryvky z diel súčasníkov Daniela Licharda, Viliama Paulínyho – Tótha a hodnotenia odborníkov s umeleckou vsuvkou. Študenti obohatili program hrou na flaute, kde vhodne prezentovali piesne Kopala studienku a Kto za pravdu horí. Báseň Ľudovíta Štúra: Privítanie, bola sprevádzaná hrou na gitare.

V závere sa ujala slova koordinátorka celej akcie Júlia Ivanovičová, ktorá vo svojom príhovore zaspomínala na časy, keď sa po prvýkrát stretla s dielami Ľudovíta Štúra a predniesla niekoľko vybraných myšlienok z diel autora.

Program spomienkového stretnutia, ktorý bol skutočne pestrý a dynamický, ukončili študenti hymnickou piesňou: Nitra, milá Nitra. Spomienková akcia bola dôstojnou oslavou velikána našich dejín a naplnila očakávania všetkých zúčastnených hostí, ktorí nešetřili chválou a pozitívnou spätnou väzbou.

Na záver považujeme za vhodné citovať Ľudovíta Štúra, pričom jeho slová môžu byť mementom aj do dnešných dní:

„V kmeni našom musíme byť Slovania,

V národe našom ľudia:

to je slávne, požehnané, to je vysoké určenie
naše slovanské.“

Nina Kozárová

Seminár o európskej dimenzii vo vzdelávaní na slovenských školách

Päťdesiat pedagógov zo stredných a základných škôl z celého Slovenska aktívne diskutovalo a zdieľalo svoje skúsenosti na tému – ako dostať viac vzdelávania o európskych témach do ich súčasných školských vzdelávacích programov a ako posilňovať európske povedomie v mladých ľuďoch. Seminár Štátneho pedagogického ústavu a Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku: „Európska dimenzia vo vzdelávaní v rámci Slovenskej republiky“ priniesol potrebné informácie, podnety, spätnú väzbu a prísľuby riešení do budúcnosti.

V piatok, 23. októbra 2015, sa v Rektorskej sieni Univerzity Komenského v Bratislave uskutočnil seminár pre slovenských učiteľov stredných a základných škôl pod názvom „Európska dimenzia vo vzdelávaní v rámci SR“. Zorganizoval ho Štátny pedagogický ústav (ŠPÚ) v spolupráci so Zastúpením Európskej komisie (ZEK) na Slovensku.

Účastníkov a účastníčky privítali: Dušan Chrenek, vedúci Zastúpenia Európskej komisie; Igor Gallus z Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR; rektor Univerzity Komenského v Bratislave Karol Mičieta a Petra Fridrichova zo ŠPÚ. Moderovania dvoch panelov sa následne zhostili Dagmar Horná z Katedry politológie UK a Kálmán Petőcz zo ŠPÚ.

Téma prvej panelovej diskusie v rámci seminára sa týkala aktuálneho stavu – ako je to s európskou dimenziou vo vzdelávaní v rámci SR. Dušan Chrenek porovnával SR s niektorými členskými štátmi EÚ. Poznamenal, že “v minuloročných voľbách do Európskeho parlamentu na tom bola SR s voľičskou účasťou na historickom minime. Alarmujúca bola najmä 3-percentná účasť študentov. Vzdelávanie o EÚ na základných a stredných školách môže pomôcť tento nelichotivý výsledok významne zmeniť.” Zdôraznil, že vedomosti o EÚ pomôžu študentom lepšie využívať európske práva a príležitosti.

Druhý rečník v rámci panelu: Kálmán Petőcz hovoril o navštevovaní škôl v rámci regionálnych kôl Olympiády ľudských práv. Počas rozhovorov s mladými ľuďmi na konkrétnych stredných školách ho prekvapil fakt, že mnohí študenti a študentky sa vyjadrujú rasisticky a xenofóbne, hoci si to možno ani neuvedomujú. Práve výchova k občianstvu (nielen európskemu) by mohla tento stav zmeniť. Tretí vystupujúci: Jozef Bátora pôsobil dlhodobo v zahraničí ako pedagóg a výskumník, pričom sa zameriaval na výskum integrácie do EÚ a európske štúdiá. Implementáciu míľnikov európskej histórie a dôležitých osobností EÚ do predmetov ako literatúra, dejepis či náuka o spoločnosti si praje nielen ako vysokoškolský učiteľ, ale aj ako otec pre lepšiu budúcnosť a vzdelanosť svojich synov.

Druhá panelová diskusia sa už týkala budúcich vízií, plánov (aj možných prekážok) v začleňovaní vzdelávania o EÚ do výučby na slovenských školách. Roman Balko predstavil požiadavky donedávna neformálnej Platformy

učiteľov pre Európu (dnes už formálnej organizácie TEUS, n.o.) na Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR. Príklad dobrej praxe zo susednej ČR (projekt EU hrou a konkrétne moduly vzdelávania o EÚ z dielne českého Centra občianskeho vzdelávania) predstavila prítomným Božena Markovič Baluchová. Atestačný proces, ako aj možnosti ďalšieho vzdelávania pedagógov a pedagogičiek odprezentovala za Metodicko-pedagogické centrum Mária Rychnavská. Účastníkov pozdravil aj europoslanec Ivan Štefanec, ktorý spomenul svoje skúsenosti z ciest po slovenských školách, ako aj potreby a podnety učiteľov, smerujúce do európskych inštitúcií.

Poslednou rečníčkou panelu o návrhoch na zmenu súčasného vzdelávacieho systému v SR bola Darina De Jaegher zo ŠPÚ. Predstavila prítomným Národný projekt ŠPÚ ako úrovňový model centrálného kurikula v súlade s Európskym referenčným rámcom pre celoživotné vzdelávanie. Podľa nej si „cieľ takéhoto komplexného projektu smerom k otvorenej a inkluzívnej škole s osobitným zameraním na rozvoj konkrétnych sociálnych a občianskych kompetencií vyžaduje obrovskú zainteresovanosť všetkých skupín, podieľajúcich sa realizácii vzdelávacej politiky. Takýto seminár je preto výborný priestor na získanie podnetov, reakcií a zakomponovanie poznámok medzi aktivity projektu.“ Podujatie pre slovenských pedagógov a pedagogičky tak úspešne napomohlo k diskusii o kvalite všeobecného vzdelávania, aj jeho zlepšeniu v kontexte rozvoja európskej edukačnej politiky a európskeho povedomia. Všetci zúčastnení sa spoločne zhodli na tom, že by radi takéto stretnutia uvítali aj v budúcnosti.

Ingrid Ludviková

Reflexia na prednášku Mareka Tesara na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave

V dňoch 3. – 5. 11. boli niektorí študenti a pedagógovia Pedagogickej fakulty UK v Bratislave súčasťou mimoriadne prínosného odborného stretnutia s Marekom Tesarom, výskumníkom a pedagógom z Auckland University, Nový Zéland/. Iba niektorí preto, že organizátori nezvolili vhodný dátum (deň po dekanskom voľne v rámci sviatkov Všetkých zosnulých) a ani vhodnú formu PR (iba prostredníctvom mailu zamestnancom fakulty pár dní pred spomínanými sviatkami). Pre vedenie fakulty, kolegov aj študentov veľká škoda. Pretože prínos spočíval v uvedomení si potreby slobody a kreativity akademického aj celkovo školského prostredia, a ich prenosu do didaktického systému: prednášky vlastne neboli prednáškami v slovensky tradičnom zmysle, ale interaktívnymi stretnutiami prezentujúcimi radikálne iný, zaujímavejší a

inšpirujúcejší pohľad na pedagogický výskum a pedagogickú činnosť vo všeobecnosti aj konkrétne. Potom aj tá „hodina a pol“ ubehne o čosi rýchlejšie, ale najmä si z nej poslucháč/participátor odnesie všeličo podnetné, čo mu ešte dlho vrta v hlave a nedovolí zabudnúť, že sa to dá aj inak.

Marek Tesar prezentoval na PdF UK šesť tém, ktoré predstavujú jeho aktuálnu pracovnú aktivitu:

1. Children, Teacher identity and Professionalism: Challenges in Methodology
2. Construction of Childhoods and Children's secrets
3. Te Whariki: 20 years of New Zealand's curriculum framework
4. Narratives of Difference: Concerning Teachers, teaching and Childhoods
5. Early career Teachers: A methodological problem
6. Global childhoos, Local problems.

V rámci uvedených tém by som sa rada pristavila najmä pri problematike pedagogického výskumu, kurikula a detstva. Vo výskume Marek Tesar zdôrazňoval nevyhnutnosť poznania a rešpektovania lokálneho kontextu, ktorý robí aj ten najmenší výskum originálnym a zmysluplným. To platí najmä pre výskum pedagogický, ktorý by tiež nemal byť výskumom „na niekom/niečom“, ale výskumom „s niekým/niečím“ (research with...). V pedagogickom výskume má byť viac psychológie a sociológie, má byť výsledkom spolupráce a partnerstva jednotlivých zložiek, nie kolonizovania jednej vedeckej disciplíny. Čím väčšie je totiž poznanie sa disciplín navzájom, tým viac sa eliminuje dominancia a autoritatívnosť jednej z nich. Na záver rozpravy o výskume zaznela aj informácia o existencii etickej komisie výskumu a otázka, či je to pre výskum dobrá alebo zlá správa. V každom prípade sa diskusia nevyhla otázke, či je potrebné venovať sa už na úrovni bakalárskych a diplomových prác serióznemu výskumu a nestačilo by viesť študentov radšej k precíznej tvorbe výskumného projektu, ktorý by sa u úspešného študenta mohol realizovať v rámci dizertačnej práce. Výsledkom by okrem často nezmysluplných prieskumov a výskumov mohlo byť odľahčenie už aj tak preťažených pracovísk, ktoré študenti pedagogických fakúlt obťažujú dotazníkmi a pod.

Rozpravu o problematike novozélandského kurikula začal Marek Tesar príznačne: s hrdosťou prezentoval dokument, ktorý už 20 rokov určuje smerovanie výchovy a vzdelávania detí a mladých ľudí na Novom Zélande od materskej školy až po tú vysokú, a na ktorý je pyšný celý národ. Je to spoločné dielo všetkých – každý, kto chcel, mohol do neho prispieť. V komparácii s ním vyzneli mnohé nedostatky toho slovenského ešte obľudnejšie: my nemáme byť veľmi na čo hrdí, pretože naše kurikulum nie je výsledkom práce a komunikácie všetkých zainteresovaných. Novozélandské kurikulum sa hrdí tým, že takým výsledkom je, snaží byť aj apolitické a ľudí spájať, nie rozdeľovať. Dokonca je kvalitnou pomôckou aj pre deti a ich rodičov. Medzi riadkami

podporuje pocit bezpečia, dobré vzťahy, právo na vlastný názor a vlastný priestor. Medzi princípy kurikula patria podpora, vývoj, rodina a komunita, vzťahy. Vďaka kurikulu sa deti učia sami riešiť problémy, zlepšuje sa ich blahobyt, komunikácia, kolektívita a spolupatričnosť. Zdôrazňuje sa učenie sa medzi deťmi navzájom, mladšie od starších, v kolektíve a spoluprácou. Kurikulum má byť iba rámcové, obsah by mal byť daný lokalitou/regiónom, lokálny obsah určuje aktívne počúvanie rodičov, detí, učiteľov. Je potrebné do tvorby obsahu zapojiť samotné deti a pracovať doslova s tým, čo deti do procesu prinesú. Kurikulum nepredpisuje, ponúka možnosti a dáva veľký priestor učiteľom/učiteľkám. Rodičia sú pevnou a neodmysliteľnou súčasťou materskej školy a školy: je nevyhnutné, aby spolupracovali, mali prístup do priestoru, možnosť porozprávať sa s učiteľmi a dostať potrebné informácie. Je potrebné vytvoriť priestor spolupráce tak, aby rodičia chceli byť súčasťou.

A napokon detstvo. Zaznela zaujímavá myšlienka, že detstvo je konštrukt dospelých, a preto by mali byť detský názor a jeho sloboda ešte podstatnejšie. Rodičia/učitelia konštruujú detstvo svojich detí, pritom by mali deti nechať, aby si ho konštruovali sami – čiže viac slobody v rozhodovaní v závislosti od veku. V tomto kontexte autor často používa pojem “detské tajomstvá” – deti si vytvárajú svoj svet, svoju “agendu”, do ktorej dospelí nevidia. Niečo, čo nemajú dospelí pod kontrolou a čo treba zachovať. Deti si zaslúžia našu dôveru viac, ako si myslíme.

Prejav Mareka Tesara bol nenútený aj pútavý, profesionálny aj pokorný. Svoje jednotlivé vystúpenia začínal privítaním poslucháčov v maurskom jazyku, ešte viac zdôrazňujúc priateľskosť, spiritualitu a úctu prostredia, atmosféru, ktorú sa snažil vniesť do nášho nie vždy priateľského akademického prostredia. Už fakt, že je možné, aby sa pedagóg, realizujúci sa na akademickej pôde, dokázal venovať niekoľkým výskumom a zároveň ešte pracovať s deťmi v materskej škole, je ohromujúci. Ohromujúci v tom, aké pozitívne podmienky na pedagogickú aj vedeckú prácu zrejme v tejto krajine majú, keď dokážu zosúladiť činnosť vedy, pedagogickej teórie na univerzite a ešte aj praktickú činnosť priamo s deťmi. Všetko s výsledkami, ktoré možno bez hanby prezentovať kdekoľvek vo svete, no zároveň ostať nohami na zemi a otvorený kritike. Na Slovensku je tendencia orientovať sa na jednu oblasť a tie ostatné idú vo vleku toho, čo sa stihne alebo čo je považované za potrebné ako doplnok. Pretože sa treba venovať aj byrokracii, ktorú by mali odizolovať pracovníci za to platení, a pracovať aj nad rámec času, priestoru a platu, pretože to nemá kto iný urobiť (napr. preto, že skončila termínovaná zmluva kolegovi/kolegyni, ktorá/ktorý z nejakého dôvodu nevyhovovali vedeniu, ako je to u nás už bežné). Takto je nastavený systém slovenského akademického prostredia, to je naša pedagogická vysokoškolská realita. Nie je potom dôvod viesť diskusiu o kvalite.

Uvedené prednášky otvorili diskusiu na rôzne témy, ktoré zarezonovali minimálne u autorky toho textu a mohli by byť podnetom na ďalšiu diskusiu pre nielen pedagogickú verejnosť:

1. Správanie našich študentov: už tradične sa ukazuje, že slovenský študent/slovenská študentka pedagogiky sa nevie adekvátne správať. Odborne ani ľudsky. Neformuje si nadhľad, nechápe kontext a nemá vlastný názor. To, čo sa vymyká slovenskej bežnosti, je pre neho/ju smiešne a čomu nerozumie, to neláka. Spolu s Marekom Tesarom si môžeme položiť otázku: načo sú nám absolventi, keď z nich nevyrastú ľudia?
2. Správanie niektorých pedagogických kolegov: tradične chýba pokora pred vlastnými neotrasiteľnými vedomosťami a skúsenosťami, ktoré v konfrontácii s poznatkami a skúsenosťami globálneho charakteru vyznievajú prinajmenšom smiešne.
3. Správanie vedenia našich (nielen) pedagogických fakúlt: stále viac a rýchlejšie mizne z nášho akademického prostredia sloboda, akademická kultúra a celkovo akademický duch. Namiesto kladenia si otázky, prečo a kam sa podeli a čo s tým, sa kompetentní zaoberajú otázkami, prečo a ako ešte viac kontrolovať, nariadovať, obmedzovať a dirigovať. Šikanovanie nadriadených v akademickom prostredí si už všimajú aj zahraničné návštevy a je to veru veľká hanba. Čo možno odpovedať kolegovi z inej univerzity na otázku: ako môžete vychovávať a vzdelávať budúcich učiteľov k slobodnému mysleniu a kreativite, keď sami nie ste slobodní? Nesloboda zabíja kreativitu. Odpoveď: nuž tak, ako sa len dá. Neslobodne, s turniketmi pri vchode, ovešani prenosnou technikou, pochodujúci medzi niekoľkými budovami a nedocenení. Verejnosťou odbornou aj bežnou. No aj napriek tomu Marek Tesar vyjadril jednoznačné: nebojovať za platy, ale za deti. Tak sa to podarí.

Chcem touto cestou vysloviť poďakovanie kolegom, organizátorom prednášok, za to, že nám umožnili toto mimoriadne inšpiratívne stretnutie aj napriek nepriaznivým okolnostiam. Pre slovenské akademické prostredie sú podobné aktivity priam nevyhnutné: inak nebudeme mať príležitosť zistiť, kde sme a kam by sme sa mali snažiť dostať. Verím, že tých príležitostí bude stále viac.

Silvia Dončevová

Autorka fotky: Darina Dvorská

Marek Tesar prednášal v malých prednáškových miestnostiach PdF UK na Šoltésovej ulici v Bratislave, kde sa zmestili maximálne študenti, ktorí v tom čase mali mať povinnú prednášku. No ani tak sa miestnosti takmer nikdy nezaplňovali nadšenými poslucháčmi. Fotka pochádza z prednášky o detstve, ktorá mala čo do počtu poslucháčov najväčší „úspech“.